

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ
ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІ

«Бекітемін»

Тарих және құқық факультетінің деканы

Кенжебаев Ғ.К.

2024ж.

«8D03104-Саясаттану» білім беру бағдарламасы бойынша түсу

емтиханының

БАҒДАРЛАМАСЫ

«8D03104-Саясаттану» ББ бойынша түсу емтиханының бағдарламасы Саясаттану және әлеуметтік-философиялық пәндер кафедрасының отырысында талқыланды, хаттама № 8, «14» наурыз 2024 жылы

Саясаттану және
әлеуметтік-философиялық пәндер
кафедрасының меңгерушісі

Симтиков Ж.К.

Бағдарламаны Тарих және құқық факультетінің Кеңесі ұсынған, №8 хаттама, 24 сәуір 2024 жылы

Алматы, 2024

Бағдарлама «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығына (бұдан әрі – үлгілік қағидалар) сәйкес жасалды.

8D031 – Әлеуметтік ғылымдар (Саясаттану) білім беру бағдарламасы бойынша PhD түсуші саясаттану мамандығы бойынша PhD докторантурасына түсу үшін емтиханға дайындалуға арналған және онда ізденушілердің саяси ғылым негіздерінің магистрлік бағдарламасы көлемінде саясаттану курсымен таныс болуы ескерілген. Бағдарламада қазіргі кездегі саясаттанудың негізгі түбегейлі мәселелері қамтылған: саяси және билік қатынастарының ерекшеліктері, саяси субъектілердің және биліктің негізгі әлеуметтік ұстанушыларының сипаттамасы, саяси және партиялық жүйелердің типологиясы және т. б.

Бағдарламаның мазмұны

1 тақырып. Саясат және қоғам.

Саясаттың мәні: анықтаманың түрлері. Саясаттың экономикалық, әлеуметтік, стратификациялық, құқықтық және этикалық дефиницалары. Саясаттың субстанционалды анықтамалары. Саясат билік қатынастарының саласы ретінде. Саясатты «қақтығыс- консенсус» жүйесінеңберінде қарастыру. Саясат үдеріс ретінде. Қоғам өмірінің жеке салаларының өзара әсері мен өзара тәуелділігі. Саясат және экономика. Саясат және мәдениет. Саясат және мораль. Саясат шекарасының жылжымалылығы.

2 тақырып. Саяси ойдың қалыптасуы мен дамуының негізгі кезеңдері. Саясаттанудың пәні мен құрылымы.

Антикалық саяси ой классиктері мәтіндеріндегі негізгі мәселелер. Ежелгі Үндінің саяси ілімі. Брахманизм, буддизм. Ежелгі Қытайдың саяси ілімі. Конфуций, Мао-цзының көзқарастары.

Платонның жетілген мемлекет туралы теориясы. Аристотель ұсынған басқару түрлері классификациясының негіздері. Цицерон бойынша ең қолайлы мемлекеттік құрылыстың қағидалары.

Мұсылмандық әлеуметтік-саяси ойдың қалыптасуы мен дамуы. «Шариғаттың ұлықтылығы» тұжырымдамасы. Арабтық Шығыстың саяси ойы: аль-Фараби, ибн-Сина, ибн-Халдун.

3 тақырып. Саяси билік

Биліктің мәні мен мазмұны. Билік қатынастары түсінігі, олардың қажеттілігі мен ерекшелігі. Биліктің реляционистік тұжырымдамалары («қарсыласу», «ресурстармен алмасу» және «ықпал ету аймағын бөлу» теориялары), биліктің бихевиористік тұжырымдамасы, биліктің жүйелілік тұжырымдамалары. Биліктің субъектісі мен объектісі. Биліктің негізгі түрлері. Саяси биліктің айырықша белгілері. Билікті қолдану мәселелері.

4 тақырып. Саяси жүйелер. Саяси режимдер

Жүйелік тәсілдеменің негіздері. Саяси жүйе: түсінігі. Саяси жүйе қоғамның қосалқы жүйесі ретінде.

Саяси жүйелердің типологиясы: классификациялау көрсеткіштері.

Саяси жүйенің негізгі элементтері (қосалқы жүйелері): мемлекет, азаматтық қоғам, партиялық жүйе, жергілікті өзін-өзі басқару жүйесі, сайлау жүйесі және т.б.

5 тақырып. Мемлекет саяси институт ретінде. Азаматтық қоғам

Мемлекеттің пайда болуы мен мәні. Саяси ой тарихындағы мемлекеттің пайда болуы, генезисі және мәні туралы тұжырымдамалар. Саяси ұйым және жария билік құралы ретіндегі оның айырықша белгілері. Мемлекеттің функциялары, олардың классификациясы мен дамуы.

6. тақырып. Саяси партиялар және партиялық жүйелер

Саяси партиялар: белгілері, пайда болу себептері, қазіргі қоғамдағы функциялары.

Саяси партиялардың типтері: классификациялау көрсеткіштері.

Саяси партиялар электоратының құрылымы.

Партиялық жүйелер және оның түрлері. Дж. Сарторидың партиялық жүйелер типологиясы. Бірпартиялық жүйе, партия - гегемон жүйесі, үстем партия жүйесі, екі партиялық жүйе, көппартиялық жүйе. Көппартиялық жүйенің түрлері.

7 тақырып. БАҚ.Ғаламтор және саясат

БАҚ: ұғымы. Қазіргі кездегі қоғамның саяси өміріндегі БАҚ - тың рөлі: негізгі тұжырымдамалар. Қазіргі БАҚ - тың құрылымы. Электронды және «қағаз» БАҚ: өзара әсерінің сипаты. Саяси үдерістердегі БАҚ-тың функциялары. БАҚ және саяси әлеуметтену. БАҚ - тың қоғамдық пікірге әсері. БАҚ және қоғамдағы психологиялық жағдай. БАҚ және сайлау науқаны.

8 тақырып. Саяси мәдениет қоғамның саяси жүйесінің элементі ретінде

«Саяси мәдениет» ұғымының пайда болуы мен тарихы. Саяси мәдениеттің мәні. Мәдениет жүйе ретінде. Мәдениеттің саясатқа әсері. Қазіргі кездегі саясаттағы өркениеттік факторлар. С. Хантингтонның «Өркениеттер қақтығысы» атты еңбегі.

Саяси мәдениет саясаттың субъективті мазмұны, рухани құбылыстардың жиынтығы ретінде (Г. Алмонд, С. Верба). Саяси мәдениет нормативтік талаптардың көрінісі ретінде. Саяси мәдениеттің міндеті мен функциялары: сәйкестендіру, бағдарлау, бейімдеу, әлеуметтендіру, біріктіру, байланыстыру.

9 тақырып. Саяси үдерістердің жалпы сипаттамасы

Саяси үдеріс: ұғымы, құрылымы, түрлері. Саяси үдерістердің типологиясы.

Саяси үдеріс жалпы саяси жүйенің динамикасы ретінде («макросаяси» үдеріс). Саяси үдерістің түбегейлі өзгеруі: сипаты, қарқыны, тереңдігі, траекториясы. Саяси институттардың күрделілігінің өзгеруі, мамандануы және жіктелуі. Саяси жүйенің динамикасы және саяси тұрақтылық.

10 тақырып. Саясаттағы тұлға

Саяси әлеуметтену: мазмұны, механизмдері, кезеңдері. Саяси әлеуметтенудің үлгілері. Өртүрлі қоғамдардағы, мәдениеттердегі, саяси режимдердегі саяси әлеуметтенудің ерекшелігі. Саяси позициялар (консерватизм, радикализм, экстремизм).

Саяси тәртіп: ұғымы, типтері. Конформизм және нонконформизм. Нормативтік және девианттық тәртіп. Саяси белсенділік және абсентеизм. Саяси қатысу және оның түрлері. Саяси тәртіптер және саяси позициялар:

Ұсынылатын Әдебиеттер

1. Абсаттаров Р.Б. Саясаттану негіздері.2-томдық.- Алматы, 2011.
2. Гаджиев, К. С. Политология: краткий курс лекций. -2-е изд., перераб. и доп. -М.: Издательство Юрайт, 2016.-214 с.

3. Гаджиев, К. С. Введение в политическую теорию: учебник для академического бакалавриата. -М.: Издательство Юрайт, 2015. -367 с.
4. Мухаев, Р. Т. Политология. В 2 ч. Часть 1 и 2: учебник для академического бакалавриата. -5-е изд., перераб. и доп. -М.: Издательство Юрайт, 2016. - 326 с.
5. Михайлова О. В. Сравнительная политология: учебник и практикум для академического бакалавриата.- М.: Издательство Юрайт, 2015. -309 с.
6. Пушкарева, Г. В. Политология: учебник и практикум для академического бакалавриата.- М.: Издательство Юрайт, 2016. — 295 с.
7. Тимерманис, И. Е. Политология : учебник для бакалавров / под ред. И. Е. Тимерманиса.- М.: Издательство Юрайт, 2017. — 701 с.
8. Василенко И. А. Политическая философия: учебник для бакалавров и магистров.- 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Издательство Юрайт, 2016. — 424 с.
9. Елисеев С. М. Политическая социология: учебник и практикум для академического бакалавриата.- М.: Издательство Юрайт, 2017. — 412 с.
10. Соловьев А.И. Политология: Политическая теория, политические технологии: Учебник для студентов вузов. – М., 2007.
11. Пушкарева Г. В. Политический менеджмент : учебник и практикум для академического бакалавриата.-М. : Издательство Юрайт, 2015. - 365 с.
12. Туронок С. Г. Политический анализ и прогнозирование: учебник для бакалавриата и магистратуры.- М.: Издательство Юрайт, 2016. - 291 с.
13. Батюк В. И. Мировая политика: учебник для академического бакалавриата. - М.: Издательство Юрайт, 2016. - 256 с.
14. Ачкасов В. А. Этнополитология: учебник для бакалавров.-2-е изд., перераб. и доп.-М.: Издательство Юрайт, 2016. - 495 с.
15. Боровик В. С. Основы социологии и политологии: учеб. пособие для вузов.-М.: Издательство Юрайт , 2014. -447 с.
16. Дробот, Г. Л. Мировая политика: учебник для бакалавров / -М.: Издательство Юрайт, 2016. - 476 с.
17. GR и лоббизм: теория и технологии: учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры / под ред. В. А. Ачкасовой, И. Е. Минтусова, О. Г. Филатовой. - М.: Издательство Юрайт, 2016.-315 с.
18. Светлов С.А., Семенов В.А. Конфликтология. Учебное пособие. – Санкт-Петербург: Питер, 2011.
19. Пряхин, В. Ф. Россия в глобальной политике: учебник и практикум для академического бакалавриата.- М.: Издательство Юрайт, 2016.- 425 с.
20. Исаев Б.А. Теория партий и партийных систем : учеб. пособие для студентов вузов. – М.: Аспект Пресс, 2008.

Докторантураға түсуге арналған бағалау жүйесінің 100 балдық шкаласы:

Докторантураға түсу емтихан блоктары	Балл
ЖЖОКБҰ-ның емтихан комиссиясы өткізетін оқуға түсушімен сұхбаттасу	30
Эссе	20
Білім беру бағдарламасы тобының бейіні бойынша емтихан сұрақтары	50
Барлығы	100

* Қосымша ақпарат Ұлттық тестілеу орталығы сайтында <http://www.testcenter.kz/doktorantura-a-t-sushilerge/>